

Čtvrtek 16. prosince 2021

P9_TA(2021)0511

Nucená práce v továrně společnosti Linglong a ekologické protesty v Srbsku

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. prosince 2021 o nucené práci v továrně společnosti Linglong a ekologických protestech v Srbsku (2021/3020(RSP))

(2022/C 251/13)

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Srbsku,
 - s ohledem na Dohodu o stabilizaci a přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Republikou Srbsko na straně druhé ⁽¹⁾, jež vstoupila v platnost dne 1. září 2013, a na její status kandidátské země,
 - s ohledem na zprávu o Srbsku za rok 2021, kterou vydala Komise dne 19. října 2021 (SWD(2021)0288),
 - s ohledem na Úmluvy mezinárodní organizace práce,
 - s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech (EÚLP),
 - s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv z roku 1948,
 - s ohledem na čl. 144 odst. 5 a čl. 132 odst. 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Srbsko musí být jako každá země, která se chce stát členským státem EU, posuzováno na základě svých výsledků, pokud jde o dodržování kritérií a společných hodnot, které je podmínkou pro přistoupení;
- B. vzhledem k tomu, že základními hodnotami, na nichž je EU založena, jsou demokracie, lidská práva a právní stát, které jsou rovněž ústředním prvkem procesu rozšíření i procesu stabilizace a přidružení; vzhledem k tomu, že k řešení značných problémů, které v těchto oblastech přetrvávají, jsou zapotřebí udržitelné reformy;
- C. vzhledem k tomu, že Srbsko musí dosahovat nezvratných výsledků, pokud jde o dodržování, prosazování a ochranu hodnot lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a lidských práv;
- D. vzhledem k tomu, že svoboda projevu a nezávislost sdělovacích prostředků vzbuzují i nadále vážné obavy, které je třeba přednostně řešit;
- E. vzhledem k tomu, že Srbsko uzavírá stále více smluv s největšími čínskými průmyslovými podniky a poskytuje Číně stále více právních výsad, a to i přesto, že tak jedná v rozporu s evropskými právními předpisy; vzhledem k tomu, že na základě dohody o zaměstnávání cizích státních příslušníků mezi Bělehradem a Pekingem může být v Srbsku uplatňováno čínské pracovní právo; vzhledem k tomu, že v březnu 2021 byly v tisku zveřejněny zprávy o špatném zacházení se zaměstnanci čínské společnosti Zijin Mining, která v roce 2018 převzala měděný důl ve východním Srbsku, kde svým zaměstnancům odebrala cestovní pasy a ubytovala je v nevyhovujících podmínkách;
- F. vzhledem k tomu, že existují závažná obvinění proti čínskému výrobcu pneumatik Linglong se sídlem v severosrbském městě Zrenjaninu, která se týkala pracovních podmínek 500 zaměstnanců z Vietnamu; vzhledem k tomu, že tato obvinění se týkají porušování lidských práv, obchodování s lidmi a podmínek, které mohou ohrožovat zdraví a životy lidí; vzhledem k tomu, že pracovníkům byly zabaveny cestovní pasy; vzhledem k tomu, že ve smlouvách zaměstnanců, kteří pracují v továrně Linglong, jsou nesrovnalosti, které ukazují na to, že v továrně dochází k vykořisťování, pokud jde o mzdy, pracovní volno a pracovní dobu, což je v rozporu s platnými předpisy srbského pracovního práva;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 278, 18.10.2013, s. 16.

Čtvrtek 16. prosince 2021

- G. vzhledem k tomu, že v celém Srbsku v poslední době probíhají rozsáhlé ekologické protesty v reakci na příliš rychlé přijetí dvou zákonů: zákona o referendu a občanských iniciativách a zákona o vyvlastňování půdy; vzhledem k tomu, že zákon o vyvlastňování půdy je vnímán jako nová příležitost pro realizaci kontroverzních projektů financovaných zahraničním kapitálem, jako je důl společnosti Rio Tinto, které mají velký dopad na životní prostředí; vzhledem k tomu, že občané Srbska uplatnili své základní právo na pokojné shromažďování; vzhledem k tomu, že policejní síly čelí závažným obviněním z toho, že porušily svou povinnost chránit životy, práva a svobody občanů a právní stát; vzhledem k tomu, že policie použila nepřiměřenou sílu a zatkla několik demonstrantů; vzhledem k tomu, že demonstranti byli napadeni neidentifikovanými ozbrojenými skupinami a výtržníky a byli ohrožováni buldozery;
- H. vzhledem k tomu, že srbská vláda se rozhodla stáhnout zákon o vyvlastňování půdy poté, co jej prezident vrátil k přezkoumání, a ukončit jeho projednávání v parlamentu; vzhledem k tomu, že vláda tento zákon zanalyzuje a provede v něm změny na základě široké veřejné diskuse; vzhledem k tomu, že národní shromáždění přijalo dne 10. prosince 2021 novelu zákona o referendu a občanských iniciativách, která se týká ověřování podpisů a zrušení poplatků za jejich ověření;
- I. vzhledem k tomu, že v souvislosti se situací v továrně Linglong a s ekologickými protesty byla vznesena obvinění ze zastrahování a fyzických útoků proti pracovníkům sdělovacích prostředků, aktivistům, organizacím občanské společnosti a nevládním organizacím;
- J. vzhledem k tomu, že dne 14. prosince 2021 byl na mezivládní konferenci v rámci jednání o přistoupení se Srbskem otevřen klaster č. 4;
1. vyjadřuje hluboké znepokojení nad údajnou nucenou prací, porušováním lidských práv a obchodování s lidmi při výstavbě továrny čínskému výrobce pneumatik Linglong v Srbsku, které se týká asi 500 osob vietnamské národnosti;
 2. naléhavě vyzývá srbské orgány, aby tento případ důkladně prošetřily a zajistily, aby byla v továrně dodržována základní lidská práva, zejména pak práva pracovní, a aby poskytly EU závěry svého vyšetřování a pachatele řádně stíhaly; vyzývá srbské orgány, aby nevládním organizacím, organizacím občanské společnosti a zástupcům EU a dalších mezinárodních organizací umožnily svobodný, řádný a neomezený přístup do továrny Linglong v Zrenjaninu a do ubytovacích zařízení pro vietnamské pracovníky; naléhavě vyzývá delegaci Evropské unie v Republice Srbsko, aby pozorně sledovala kroky učiněné v reakci na tato opatření a osud 500 vietnamských pracovníků;
 3. vyzývá Srbsko, aby zlepšilo soulad s pracovním právem EU, přijalo nový zákon o právu na stávkou, řešilo problém nehlášené práce a uvedlo zákon o inspekčním dohledu do souladu s příslušnými úmluvami Mezinárodní organizace práce, které Srbsko ratifikovalo;
 4. vyjadřuje hluboké znepokojení nad vážnými problémy souvisejícími s korupcí a právním státem v oblasti ochrany životního prostředí, obecně nedostatečnou transparentností a nad posouzením environmentálních a sociálních dopadů projektů v oblasti infrastruktury, včetně těch, které jsou financovány čínskými investicemi a úvěry či mezinárodními společnostmi, jako je Rio Tinto; v této souvislosti bere na vědomí otevření klasteru č. 4 „Zelená agenda a udržitelná konektivita“ v rámci přístupových jednání EU; vyzývá EU a srbské orgány, aby reagovaly na oprávněné obavy vyjádřené na ekologických protestech a aby tyto problémy během přístupových jednání bezodkladně řešily;
 5. vyjadřuje znepokojení nad zvyšujícím se vlivem Číny v Srbsku a na celém západním Balkáně; vyzývá Srbsko, aby zpřísnilo požadavky na dodržování právních předpisů ve vztahu k čínským obchodním aktivitám; zdůrazňuje, že srbské pracovní a environmentální právo by se mělo vztahovat také na čínské podniky, které v zemi působí;
 6. vyjadřuje hluboké znepokojení nad tím, že extremisté a skupiny výtržníků se stále častěji dopouští násilných činů proti pokojným ekologickým demonstracím; vyjadřuje politování nad silou, jakou policie použila proti demonstrantům; vyjadřuje politování nad násilným chováním výtržníků vůči pokojným demonstrantům; důrazně odsuzuje veškeré porušování základního práva na pokojné shromažďování; zdůrazňuje, že svoboda shromažďování je lidským právem; naléhavě vyzývá srbské orgány, aby náležitě prošetřily nedávné případy hromadných protestů, při nichž policie údajně překročila své pravomoci, případně neochránila demonstranty před násilím a nezajistila jejich lidské právo na pokojné shromažďování; vyzývá srbské orgány, aby veřejně odsoudily útoky těchto výtržníků proti protestujícím osobám;

Čtvrtek 16. prosince 2021

7. odsuzuje v této souvislosti také úlohu skupin výtržníků při ochraně nástěnné malby odsouzeného válečného zločince Ratka Mladiče v Bělehradu a s tím související incidenty, které odhalily úzké vazby mezi výtržníky a policií; vyjadřuje znepokojení nad zřejmou neochotou orgánů zajistit trvalé odstranění této nástěnné malby, čímž odporují přání nájemníků i formálním rozhodnutím městských orgánů;
8. vyjadřuje znepokojení nad tím, že na otevřenou diskusi o zákonu o referendu a občanských iniciativách a na překládání pozměňovacích návrhů k zákonu o vyvlastňování půdy je vymezen jen krátký čas a omezený prostor; bere na vědomí rozhodnutí stáhnout a přepracovat zákon o vyvlastňování půdy a přijaté pozměňovací návrhy k zákonu o referendu a občanských iniciativách;
9. vyjadřuje politování nad dlouhodobým trendem neobjektivit sdělovacích prostředků a stírání hranic mezi činností státních úředníků, policie a členů politických stran; vyjadřuje politování nad oslabováním svobody sdělovacích prostředků a stále častějším výskytem urážek, zastrašování a dokonce nenávistných projevů namířených proti představitelům parlamentní opozice, nezávislým intelektuálům, nevládním organizacím, novinářům a významným osobnostem, a to i ze strany členů vládních stran, jejichž povinnost jednat se všemi zástupci sdělovacích prostředků s respektem je v tomto ohledu nanejvýš důležitá; naléhavě srbské orgány vyzývá, aby přijaly okamžitá opatření, která zaručí svobodu projevu a nezávislost sdělovacích prostředků, a aby zajistily řádné vyšetřování těchto případů;
10. se znepokojením konstatuje, že práce organizací občanské společnosti a nevládních organizací se odehrává v prostředí, které neumožňuje kritiku; odsuzuje nedávné útoky na vedoucí představitelku koalice Jednotná opozice Srbska Mariniku Tepičovou, které byly založeny na jejím etnickém původu a ke kterým došlo na státem financovaném televizním kanálu; vyzývá srbské orgány, aby zakročily pro zmenšování prostoru pro občanskou společnost a nezávislé sdělovací prostředky a aby jim zajistily možnost pracovat bez jakýchkoli omezení, včetně zastrašování nebo kriminalizace těchto organizací; naléhavě orgány vyzývá, aby usilovaly o co nejrychlejší vytvoření prostředí vstřícného pro činnost všech organizací občanské společnosti;
11. vyzývá Komisi a Evropskou službu pro vnější činnost, aby prohloubily svou spolupráci s občanskou společností, nevládními organizacemi a místními nezávislými sdělovacími prostředky a aby je více podporovaly; znovu opakuje, že podporuje činnost demokratických evropských politických nadací při posilování demokratických procesů a podpoře nástupu nové generace politických vůdců v Srbsku;
12. vyzývá srbskou vládu, aby pracovala na účinných a ověřitelných zásadních reformách a aby se zabývala strukturálními reformami a nedostatky v oblasti právního státu, základních práv, svobody sdělovacích prostředků, boje proti korupci a fungování demokratických institucí a veřejné správy;
13. vítá skutečnost, že členství v EU je i nadále strategickým cílem Srbska a že patří mezi priority jeho vlády; vybízí srbské orgány, aby ve veřejné diskusi aktivněji a jednoznačněji komunikovaly svůj závazek respektovat hodnoty EU, a očekává jasný a jednoznačný závazek Srbska, a to jak slovy, tak činy, že své povinnosti plynoucí z procesu přistoupení k EU splní viditelným a ověřitelným způsobem;
14. očekává, že jednání o klastru č. 4 týkajícímu se zelené agendy a udržitelné konektivity (kapitoly 14, 15, 21 a 27) budou zahájena s tím, že země začne opět usilovat o plné uplatňování norem EU;
15. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předal předsedovi Evropské rady, Komisi, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, vládám a parlamentům členských států a prezidentovi, vládě a parlamentu Srbska.